

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 12.12.2006
KOM(2006) 790 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE

Volby do Evropského parlamentu 2004 Zpráva Komise o účasti občanů Evropské unie v členském státě, ve kterém mají bydliště (směrnice 93/109/ES), a o volebních podmínkách (rozhodnutí 76/787/ES ve znění rozhodnutí 2002/772/ES, Euratom)

{SEK(2006) 1645}
{SEK(2006) 1646}
{SEK(2006) 1647}

SDĚLENÍ KOMISE

Volby do Evropského parlamentu 2004 Zpráva Komise o účasti občanů Evropské unie v členském státě, ve kterém mají bydliště (směrnice 93/109/ES), a o volebních podmínkách (rozhodnutí 76/787/ES ve znění rozhodnutí 2002/772/ES, Euratom)

1. ÚVOD

Právo občanů volit a být volen do Evropského parlamentu v členském státě, kde mají bydliště, je významnou součástí občanství Evropské unie. Toto právo je zakotveno v čl. 19 odst. 2 Smlouvy o ES a vstoupilo v platnost směrnicí Rady 93/109/ES¹.

Volby v roce 2004 byly šestými přímými volbami do Evropského parlamentu. Proběhly v 25 členských státech rozšířené Evropské unie, přičemž počet křesel se zvýšil na 735.

Deset členských států, které přistoupily k Evropské unii 1. května 2004, včas oznámilo svá příslušná vnitrostátní prováděcí opatření. V současné době neprobíhají žádná řízení o nesplnění povinností².

Aby mohla Komise posoudit volební účast občanů Evropské unie, kteří volí v členském státě, ve kterém mají bydliště, ale nejsou jeho státními příslušníky, a aby získala celkový přehled o provádění směrnice, vyzvala členské státy, aby jí prostřednictvím podrobného a obsáhlého dotazníku³ poskytl jak statistické, tak kvalitativní údaje k volbám.

Zpráva vychází v první řadě z údajů poskytnutých členskými státy prostřednictvím tohoto dotazníku.

Cílem této zprávy je posoudit provádění směrnice. V souladu s tímto hodnocením Komise navrhuje změny směrnice týkající se jednak výměny informací mezi členskými státy, jejímž cílem je předejít dvojímu hlasování nebo kandidování na dvou místech, a jednak správních formalit v případě kandidatury.

Komise si je plně vědoma toho, že vedle příslušných správních opatření má na účast občanů ve volbách do Evropského parlamentu značný vliv i řada dalších faktorů, např. informovanost občanů o politickém dění na evropské úrovni, mobilizace politických sil a komunikační politika.

Komise hodlá tyto otázky zvážit později, před dalším kolem voleb do Evropského parlamentu, ve spolupráci s Evropským parlamentem, členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami.

---

1 Úř. věst. L 329, 30.12.1993, s. 34.

2 Řízení o nesplnění povinností zmiňované v předchozí zprávě bylo uzavřeno v prosinci 2000 po změně německých právních předpisů.

3 Komise dne 18. listopadu 2004 zaslala všem členským státům dopis s dotazníkem. Komise obdržela odpověď od prvního členského státu dne 8. prosince 2004 a od posledního dne 25. ledna 2005. Další podrobnosti k dotazníku viz pracovní dokument útvarů Komise v příloze.

Ačkoliv Komise dle Aktu⁴ o volbě zastupitelů v Evropském parlamentu ve všeobecných a přímých volbách z roku 1976 ve znění rozhodnutí Rady 2002/772⁵ ES není povinna předkládat zprávu o jeho provádění, v této zprávě Komise chce Evropský parlament a Radu upozornit na problémy, které se při provádění Aktu vyskytly v členských státech.

2. PŘÍPRAVA VOLEB V ROCE 2004

2.1. Schůzky s volebními odborníky z členských států

Komise zorganizovala v letech 2002 a 2003 dvě schůzky s volebními odborníky z členských států o provádění článku 13 směrnice, která obsahuje ustanovení, jejichž účelem je zabránit dvojímu hlasování nebo dvojímu kandidování. Cílem těchto schůzek bylo zlepšit funkčnost a účinnost systému výměny informací mezi členskými státy, který byl zaveden podle článku 13.

2.2. Sdělení Komise o opatřeních, která mají členské státy přijmout k zajištění účasti všech občanů EU ve volbách 2004.

Vzhledem k tomu, že volby měly proběhnout krátce po přistoupení deseti nových členských států, a že snahou Komise bylo zajistit, aby se všichni občané EU mohli zúčastnit voleb, vydala v dubnu 2003 sdělení⁶ které mělo za cíl urychlit provádění příslušného *acquis* a zajistit včasnou registraci všech občanů jak současných, tak budoucích členských států do volebních seznamů.

2.3. Odchylka pro Lucembursko

Komise v lednu 2003 předložila zprávu⁷ podle čl. 14 odst. 3 směrnice o povolení odchylky podle čl. 19 odst. 2 Smlouvy o ES. Podle článku 14 může členský stát omezit volební právo voličům Společenství, kteří mají bydliště v tomto členském státě na určitou minimální dobu, jež nesmí přesáhnout pět let. Odchylka je povolena za předpokladu, že podíl občanů EU, kteří mají bydliště v tomto členském státu, aniž by byli jeho státními příslušníky, a kteří dosáhli věku pro právo volit, přesahuje 20 % celkového počtu všech občanů EU, kteří dosáhli věku pro právo volit a kteří zde mají bydliště. Komise ve své zprávě dospěla k závěru, že okolnosti opravňující odchylku pro Lucembursko nadále trvaly, a proto nebylo nutné navrhnout změny.

2.4. Rozhodnutí o Kypru ze dne 10. června 2004/511/ES⁸

Na základě protokolu 10 o Kypru, který je součástí aktu o přistoupení z roku 2003⁹ a který stanovuje, že uplatňování *acquis* bude pozastaveno v těch částech Kypru, kde vláda Kyperské republiky nevykonává skutečnou kontrolu, se v těchto částech Kypru nekonalý volby na období 2004–2009, ačkoliv vnitrostátní právní předpisy umožňují

---

4 Akt je připojen k rozhodnutí 76/787/ESUO, EHS, Euratom ze dne 20. září 1976, Úř. věst. L 278, 8.10.1976, s. 5.

5 Úř. věst. L 283, 21.10.2002.

6 KOM(2003) 174.

7 KOM(2003) 31.

8 Rozhodnutí Rady 2004/511 ES ze dne 10. června 2004 o zastoupení lidu Kypru v Evropském parlamentu v případě urovnání kyperského problému, Úř. věst. L 211, 12.6.2004, s. 22–23.

9 Úř. věst. L 236, 23.9.2003, s. 955.

volební účast kyperským občanům žijícím v částech Kypru, kde vláda Kyperské republiky nevykonává skutečnou kontrolu.

Rozhodnutí 2004/511/ES stanoví, že v případě, že vstoupí v platnost celkové urovnání kyperského problému, budou na celém Kypru pro zbývající část období 2004–2009 či pro jakékoli následující funkční období Evropského parlamentu uspořádány mimořádné volby zastupitelů kyperského lidu v Evropském parlamentu.

2.5. Opatření k zajištění jednotného výkladu čl. 9 odst. 2 aktu z roku 1976 o volbě zastupitelů v Evropském parlamentu ve znění rozhodnutí Rady 2002/772/ES – zveřejnění volebních výsledků

Rozhodnutí Rady 2002/772/ES, kterým se mění Akt o volbě zastupitelů v Evropském parlamentu z roku 1976, vstoupilo v platnost dne 1. dubna 2004. Pro volby do Evropského parlamentu v roce 2004 tak platila změněná ustanovení. Pozměněný čl. 9 odst. 2 upravuje přesný čas zveřejnění výsledků a stanovuje, že členské státy nesmí oficiálním způsobem zveřejnit volební výsledky, dokud nejsou uzavřeny volby v členském státu, jehož voliči volí jako poslední.

Komise upozornila členské státy¹⁰ na svůj výklad čl. 9 odst. 2 a vyzvala je, aby nezveřejňovaly výsledky svých voleb dne 13. června dříve než ve 22.00 hodin SEČ (v tuto dobu končily volby v posledních členských státech: v Itálii, Polsku a Slovensku). Zdůraznila rovněž, aby volební orgány před tímto okamžikem nezveřejňovaly ani žádné předběžné nebo částečné výsledky.

2.6. První volby do Evropského parlamentu v Gibraltaru a významný vývoj judikatury

V roce 2004 Spojené království poprvé organizovalo volby do Evropského parlamentu v Gibraltaru v souladu s aktem z roku 1976 poté, co přijalo vnitrostátní právní předpisy umožňující voličům Gibraltaru účast ve volbách do Evropského parlamentu¹¹.

Ve svém rozsudku ze dne 12. září 2006¹² Soudní dvůr potvrdil stanovisko Komise, že právní předpisy Spojeného království zaručující v Gibraltaru volební právo „kvalifikovaným občanům Společenství“, ke kterým patří také někteří příslušníci třetích zemí bez britské státní příslušnosti, rozšířily volební právo dle vlastního uvážení v mezích, které jim právo EU v současné době poskytuje. Dále v tomto rozsudku a v dalším rozsudku ze stejného dne ohledně volebního práva nizozemských občanů žijících na Arubě¹³ Soudní dvůr zdůraznil, že v současné době přísluší členským státům, aby si upravily ty aspekty volebního postupu při volbách do Evropského parlamentu, které nejsou Společenstvím sjednoceny, a zejména stanovily, které osoby jsou oprávněny volit a být voleny. Přitom však musí

---

¹⁰ Generální ředitelství pro spravedlnost, svobodu a bezpečnost zaslalo členským státům dva dopisy dne 4. května a dne 7. června 2004.

¹¹ Statut Spojeného království byl přijat po právním sporu „Matthews v. Spojené království“, ve kterém Evropský soud pro lidská práva odsoudil Spojené království, neboť se v Gibraltaru nekonaly volby do Evropského parlamentu – Rozsudek ze dne 18. února 1999.

¹² Věc C-145/04, Španělsko v. Spojené království.

¹³ C-300/04, Eman a Sevinge (volby do Evropského parlamentu na Arubě).

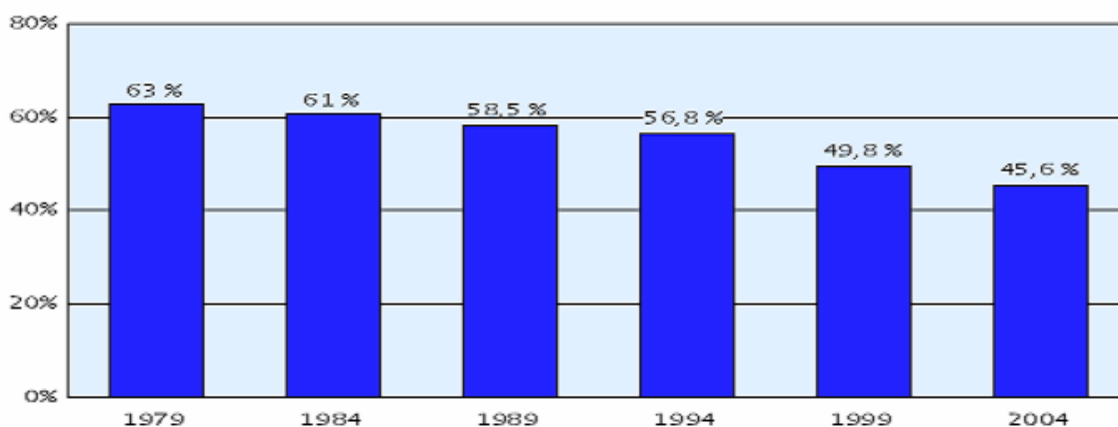
respektovat právo Společenství včetně jeho obecných zásad pod dohledem Soudního dvora.

3. ÚČAST VE VOLBÁCH DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ROCE 2004 – UPLATŇOVÁNÍ SMĚRNICE 93/109/ES

3.1. Všeobecný přehled

Jak potvrzuje Plán D pro demokracii, dialog a diskusi¹⁴ vypracovaný Komisí, nižší účast ve volbách posílila pocit nedostatečné důvěry v politický proces. Komise je velmi znepokojena snižováním celkové účasti občanů ve volbách do Evropského parlamentu, které pokračovalo také při volbách v roce 2004. Při podstatně vyšším počtu voličů v důsledku rozšíření EU v roce 2004 činila celková volební účast 45,6 %.

Vývoj volební účasti

Účast občanů na demokratickém životě je nezbytná a měla by být dále podporována koordinovaným úsilím všech zapojených subjektů, Evropských orgánů, členských států a občanské společnosti. V této souvislosti Komise pečlivě sleduje průzkum ohledně rostoucí volební účasti a možnosti, jak zlepšit účast ve volbách, který provedl Evropský parlament ve spolupráci s vnitrostátními parlamenty, a je připravena tomuto průzkumu přispět.

V roce 2004 byla zaznamenána vyšší volební účast v několika členských státech, zatímco v jiných byl pozorován její výrazný pokles. V zemích EU-15 činila volební účast 49,1 %, což bylo méně ve srovnání s volební účastí 49,8 % v roce 1999. Volební účast v zemích EU-10 činila 26,9 %.

V této souvislosti je třeba vzít v úvahu, že v některých členských státech je volební účast povinná.

Celková volební účast – 2004

¹⁴

Příspěvek Evropské komise k období reflexe a po něm (KOM 2005) 494 v konečném znění.

AT	BE	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HU	IE
42.43	90.81	71.19	28.32	43	47.9	26.83	63.4	45.1	39.4	42.76	38.5	58.8
IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	SE	SI	SK	UK	EU
73.1	48.38	89	41.34	82.37	39.3	20.87	38.6	37.8	28.3	16.96	38.83	45.6

3.2. Volební účast občanů EU v členském státě bydliště – jako voliči.

Ne všechny členské státy předložily údaje o občanech EU s jinou státní příslušností zapsaných ve volebních seznamech pro volby do Evropského parlamentu a ještě méně členských států poskytlo údaje o tom, zda tito občané skutečně volili.

Vzhledem ke skutečnosti, že podle článků 8 a 9 směrnice musí občané požádat o zápis do volebních seznamů v členském státě svého bydliště, mohou být údaje o počtu občanů zapsaných do volebních seznamů považovány za spolehlivý ukazatel vývoje volební účasti.

Podíl občanů EU zapsaných ve volebních seznamech členského státu bydliště, jehož nejsou státními příslušníky (%)¹⁵

Země	AT	BE	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HU	IE
1994	7.9	5.1	-	-	6.7	24.9	-	1.6	12.6	22	3.4	-	44.1
1999	15.1	7.7	-	-	2.1	26.6	-	1.8	22.4	28	4.9	-	43.9
2004	16	11.5	4.4	-	6.1	26.7	12.2	3.9	18.5	18.3	13.1	11	39
Země	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	SE	SI	SK	UK	EU
1994	1.8	-	6.6	-	-	-	-	2.3	24	-	-	1.96	5.9
1999	9.2	-	8.8	-	-	16.9	-	13.6	27.2	-	-	23.1	9
2004	10.9	17.5	10.3	14.4	12.8	-	-	-	25.1	7.2	8.6	-	11.9

I s ohledem na tyto výhrady však můžeme dospět k závěru, že podíl občanů EU zapsaných do volebních seznamů ve svých členských státech bydliště byl ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2004 nízký.

Zatímco účast ve volbách obecně klesá, počet občanů EU s jinou státní příslušností zapsaných do volebních seznamů pro volby do Evropského parlamentu se ve

¹⁵ Podíly byly zjištěny na základě počtu občanů EU s jinou státní příslušností, kteří dosáhli věku pro právo volit, s bydlištěm v daném členském státu a počtu občanů EU s jinou státní příslušností zapsaných do volebních seznamů tohoto členského státu – pokud byly oba údaje uvedeny v odpovědi na dotazník.

srovnání s předchozími volbami zvýšil: z 5,9 % v roce 1994, přes 9 % v roce 1999 na 11,9 % v roce 2004. Tento nárůst by mohl být výsledkem zvyšování povědomí o právech občanů EU, úsilí členských států povzbudit občany k účasti ve volbách i větší mobility občanů EU.

3.3. Volební účast občanů EU v členském státě bydliště – jako kandidáti.

Ze statistik o občanech EU s jinou státní příslušností, kteří kandidují ve volbách, lze vyčíst jen slabou účast těchto občanů na politickém životě členského státu bydliště.

Počet kandidátů s jinou státní příslušností ve srovnání s volbami v roce 1999, kdy kandidovalo 62 občanů, mírně poklesl.

<i>Země</i>	AT	BE	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HU	IE
<i>Kandidáti</i>	1	8	0	5	13	0	0	4	1	0	8	0	0
<i>Zvolení</i>	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
<i>Země</i>	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	SE	SI	SK	UK	EU
<i>Kandidáti</i>	0	0	8	0	0	2	0	1	1	0	0	2	57
<i>Zvolení</i>	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	3

Tato klesající tendence může být způsobena několika faktory.

V některých členských státech byla kritizována nesmírná administrativní zátěž, kterou musí kandidáti překonat při podávání své kandidatury. V čl. 10 odst. 2 směrnice, ve kterém jsou určeny podmínky pro podávání kandidatur, je mj. stanoveno, že státní příslušník Společenství musí předložit písemné potvrzení příslušných správních orgánů členského státu původu dokládající, že v uvedeném členském státě není zbaven práva být volen nebo že žádná taková nezpůsobilost není těmito orgány známa. Byly hlášeny případy, kdy občané EU s jinou státní příslušností, kteří chtěli kandidovat ve volbách, měli potíže zjistit, jaké orgány v jejich členském státu původu jsou pověřeny vydávat taková potvrzení.

Další možná příčina nízké účasti ve volbách je spojená s právem občanů EU s jinou státní příslušností účastnit se politického života členského státu bydliště.

Podle stanoviska o účasti občanů EU v politických stranách členského státu bydliště předloženého sítí nezávislých odborníků EU specializovaných na oblast dodržování základních práv¹⁶ 16 členských států uznává právo občanů EU s jinou státní příslušností stát se členem existující národní politické strany i založit v členském státu bydliště novou politickou stranu. Dva členské státy rozlišují mezi právem založit politickou stranu a právem stát se členem politické strany, přičemž přiznávají pouze druhou z těchto možností. V sedmi dalších členských státech se občané s jinou

státní příslušností nemohou stát členy politické strany, ani nemohou zakládat politické strany.

Voličům s jinou státní příslušností tedy může být upíráno jejich právo kandidovat ve volbách, neboť v praxi jsou kandidáti ve většině případů navrhováni politickými stranami. Komise vyzývá členské státy, aby občanům EU s jinou státní příslušností nabídly možnost stát se členy národních politických stran za stejných podmínek, jaké mají jejich státní příslušníci. Tím by se občanům značně zjednodušila účast na politickém životě členského státu, ve kterém žijí, i jejich integrace, a zároveň by se obohatil politický život a posílila demokracie.

Evropské politické strany mohou rovněž hrát úlohu při zvyšování účasti občanů EU v demokratickém procesu na evropské a vnitrostátní úrovni.

Komise hodlá dále přezkoumat slučitelnost výše uvedených vnitrostátních právních předpisů se směrnicí.

3.4. Informování občanů EU o jejich právu volit a být voleni

Z průzkumu Eurobarometer z roku 2002 vyplývá, že občané EU jsou si vědomi svého práva volit a být voleni ve volbách do Evropského parlamentu v členském státu bydliště.

Aby však mohli tohoto práva využít, musí být každý volič dostatečně informován o praktických záležitostech. Z tohoto důvodu je v článku 12 směrnice stanoveno, že členské státy musí včas a vhodným způsobem informovat občany Společenství oprávněné kandidovat o podmínkách a podrobných opatřeních pro uplatnění těchto práv.

Komise opět zdůrazňuje své přesvědčení, že členské státy musí zvláště informovat občany EU pobývající na jejich území o tom, jak uplatňovat svá volební práva. Tyto informace by měly být přizpůsobeny tak, aby splňovaly zvláštní informační požadavky voličů s jinou státní příslušností.

Orgány jednotlivých států využily k informování občanů širokou škálu různých prostředků. Nejběžnějším prostředkem byly informační brožury a letáky, reklamy v různých sdělovacích prostředcích a osobní dopisy občanům. V několika členských státech orgány poskytly informace občanům EU s jinou státní příslušností nejen v úředním jazyce či jazycích členského státu, ale také v jiných jazycích EU.

Ve třech členských státech, kde volební účast přesáhla 25 %, obsahovaly osobní dopisy, ve kterých byly občané EU s jinou státní příslušností informováni o svém volebním právu, také formulář, jehož vyplněním mohli požádat o zápis do volebního seznamu.

V Dánsku byly osobní dopisy zasílány jak občanům s jinou státní příslušností, kteří již byli zapsáni do volebních seznamů pro volby do Evropského parlamentu, tak občanům s jinou státní příslušností, kteří ještě zapsáni nebyli. V druhém případě byl k dopisu přiložen příslušný registrační formulář.

V Irsku byly osobní dopisy zasílány občanům s jinou státní příslušností, kteří byli zjištěni volebními orgány již během minulých voleb v roce 1999. Příslušný

registrační formulář byl přiložen. Navíc byli v reklamní kampani lidé vyzýváni, aby si ověřili, zda byli zapsáni do volebních seznamů. V roce 2004 byli občané EU s jinou státní příslušností včetně občanů budoucích členských států prostřednictvím reklam v novinách informováni o svém právu být zapsáni do volebního seznamu.

Ve Švédsku volební orgán zaslal osobní dopis všem občanům s jinou státní příslušností s informacemi o volebním postupu včetně zvláštního formuláře, jehož vyplněním bylo možné požádat o zápis do volebního seznamu či o vymazání z tohoto seznamu. Osobní dopis rovněž obsahoval leták v osmi různých jazycích s informacemi, jak přiložený formulář vyplnit.

Osobní dopisy zasílané všem občanům s jinou státní příslušností jsou podle všeho účinné, zejména pokud obsahují příslušné informace přizpůsobené příjemcům v co největším počtu jazyků a pokud obsahují registrační formulář s pokyny k vyplnění, který může být zaslán zpět příslušnému orgánu. Komise důrazně vyzývá všechny členské státy využít tohoto postupu, který je pro účinný výkon volebního práva velice přínosný.

Některé členské státy uvedly, že podávaly informace různými způsoby, např. prostřednictvím veřejných služeb na všech úrovních, které mají často kontakt s velkým počtem občanů. Potenciální úloha politických stran by mohla být rozhodující zejména v tom, aby povzbudily občany s jinou státní příslušností k podání kandidatury. Evropské orgány by dále měly přispět k vhodnému informování občanů o jejich právu volit a být voleni.

3.5. Zabránit dvojímu hlasování nebo dvojím kandidaturám

Článek 4 směrnice zakazuje občanům EU ve stejných volbách volit nebo být voleni ve více než jednom členském státu. V tomto smyslu jsou členské státy podle článku 13 povinny vyměňovat si informace o občanech EU, kteří byli zapsáni do volebních seznamů či kandidovali v členském státě bydliště. Pro použití článku 13 byl zřízen systém výměny informací. Na základě informací zasílaných členským státem bydliště členskému státu původu tento vymaže ze svých volebních seznamů všechny osoby, které byly zapsány do volebních seznamů v členském státu bydliště.

Již po volbách v roce 1994 Komise zjistila, že systém výměny informací nefungoval tak, jak měl¹⁷. Následně bylo členskými státy vynaloženo velké úsilí zavést řadu praktických opatření ke zvýšení funkčnosti a účinnosti systému: přijal se standardní formulář a formát ke sdělování osobních údajů členskému státu původu, stanovila se praktická opatření pro výměnu informací (diskety a/nebo e-mail) a mezi členskými státy koloval seznam vnitrostátních orgánů odpovědných za přijímání těchto údajů.

Systém výměny informací – jak bylo uvedeno v odpovědích na dotazník

Navzdory všem snahám téměř všechny členské státy dospěly k závěru, že se ve funkčnosti systému výměny informací objevily nedostatky a že jeho účinnost brzdí řada obtíží.

Téměř všechny členské státy uvedly, že měly vážné problémy s údaji, které se měly vyměňovat. Řada členských států nesdělila úplné údaje, např. chyběla rodná jména nebo místa a data narození, která byla nezbytná pro identifikaci těchto osob ve volebních seznamech členského státu původu, aby mohla být jejich jména ze seznamu vyškrtuta. Některé členské státy uvedly údaje v procentech: Španělsko uvedlo, že mohlo být identifikováno kolem 53 % přihlášených osob; v Polsku mohly orgány identifikovat kolem 69 % těchto osob; v Lotyšsku činil tento podíl 73 %; v České republice a Švédsku 75 % a v Litvě 85 %.

Druhou největší překážkou bránící řádnému fungování systému – jak zjistila většina členských států – byla skutečnost, že údaje často přicházely příliš pozdě, a proto nemohly být zpracovány bez dalších nouzových opatření a v některých případech dokonce nemohly být vůbec zohledněny.

V Řecku se ukázal velkým problémem přepis jmen nebo adres do řecké abecedy, kdy orgány nemohly identifikovat osoby sdělené prostřednictvím systému.

Některé členské státy rovněž uvedly špatné zkušenosti s výměnou informací s členskými státy, které mají decentralizované seznamy, což přineslo praktické problémy způsobené obrovským počtem převážně písemných sdělení různé kvality od orgánů odpovědných za decentralizované seznamy.

Často se dokonce lišily způsoby předávání informací (e-mail, disketa atd.) v rámci jednoho státu, což mohlo opět vyvolat zmatek.

Lze tedy dojít k závěru, že všechny dosavadní snahy Komise spolu s členskými státy zlepšit funkčnost a účinnost systému měly jen omezený dopad a nesplnily očekávání. Celkově pouze pět členských států považuje současný systém, který má zabránit dvojímu hlasování, za vhodný a nepožaduje další změny.

Na druhé straně vedlo zavedení současného systému v některých případech k tomu, že někteří občané EU byli v důsledku výměny informací o občanech EU s jinou státní příslušností zbaveni práva volit ve volbách ve svých členských státech původu, neboť byli nesprávně vedeni ještě ve volebních seznamech svých předchozích členských států bydliště, ačkoliv se ve skutečnosti již vrátili do svého členského státu původu a tam vykonávali svá politická práva např. při komunálních volbách¹⁸.

Cílem systému je sice pouze zabránit lidem dvakrát hlasovat či dvakrát kandidovat, není však vhodný ke zjištění pokusů tak učinit. Z informací poskytnutých členskými státy je však patrné, že počet občanů EU s jinou státní příslušností, kteří se dvakrát zaregistrovali nebo dvakrát hlasovali, je nízký¹⁹; kromě toho se zdá, že se v těchto případech nejedná o záměrné zneužití, nýbrž o chyby a nedorozumění plynoucí z nedostatečné znalosti legislativních opatření nebo z toho, že jim byly informace zaslány dvakrát, tj. členským státem bydliště i členským státem původu.

---

¹⁸ Viz petice č. 592/2004.

¹⁹ Ve volbách v roce 2004 uvedlo pouze Německo odhadem 120 případů a Lucembursko 4 případy.

4. UPLATNĚNÍ AKTU Z ROKU 1976 O VOLBĚ ZASTUPITELŮ V EVROPSKÉM PARLAMENTU VE ZNĚNÍ NAŘÍZENÍ RADY 2002/772/ES

4.1. Zveřejnění volebních výsledků

Při přípravách voleb do Evropského parlamentu v roce 2004 Komise upozornila členské státy na nutnost společného výkladu čl. 9 odst. 2 ohledně okamžiku zveřejnění volebních výsledků.

Většina členských států nezveřejnila výsledky voleb do Evropského parlamentu před ukončením voleb ve všech zemích. Některé členské státy však výsledky zveřejnily dříve. Komise by chtěla zdůraznit, že z jejího hlediska je účelem čl. 9 odst. 2 zajistit, aby volby v členském státu, kde ještě nebylo ukončeno hlasování, nebyly ovlivněny předčasným zveřejněním volebních výsledků v jiném státu. To znamená zaručit svobodné volby, které zaručují voliči svobodu vytvořit si svůj vlastní názor. Svobodné volby jsou základní demokratickou zásadou, kterou je třeba podle čl. 1 odst. 3 aktu z roku 1976 dodržet i při volbách do Evropského parlamentu.

4.2. Dvojí nebo vícenásobné občanství

Několik členských států uvedlo, že není možné zabránit dvojímu hlasování či dvojím kandidaturám v případě občanů Unie, kteří jsou státními příslušníky více než jednoho státu.

Ačkoliv otázka dvojí státní příslušnosti nespadá do oblasti působnosti této směrnice, Komise upozorňuje, že tento problém může vést ke dvojímu hlasování, které je však také podle článku 8 aktu z roku 1976 zakázáno.

5. ZÁVĚRY

5.1. Návrhy na změny směrnice 93/109/ES

Současný systém výměny informací zřízený proto, aby se zabránilo dvojímu hlasování a dvojím kandidaturám, se ukázal jako nedostatečný. Hlavní příčinou tohoto neúspěchu je neschopnost některých členských států poskytnout údaje o občanech Unie zapsaných do volebních seznamů, které jsou nezbytné pro vyškrtnutí jejich jmen ze seznamů v členských státech původu. Postup je zdlouhavý a těžkopádný.

Komise spolu s členskými státy v minulosti zkoušela tento systém vylepšit, aby v praxi fungoval účinněji. Ačkoli byly některé problémy s menším či větším úspěchem vyřešeny, jiné přetrvávají. Od minulých voleb se také zvětšila pracovní zátěž, především z důvodu rozšíření a větší mobility občanů EU.

Další problém byl odhalen v souvislosti s kandidováním ve volbách. Zdá se, že současná pravidla pro podávání kandidatur v členském státě bydliště jsou pro případné kandidáty spojena s velkou administrativní zátěží, což může být důvodem nízké účasti.

S ohledem na tyto nedostatky Komise provedla posouzení dopadů a navrhuje změny ve směrnici.

5.2. Problémy zaznamenané při uplatňování Aktu z roku 1976 o volbě zastupitelů v Evropském parlamentu ve znění nařízení Rady 2002/772

Komise zjistila, že nesprávný výklad čl. 9 odst. 2 o určení okamžiku zveřejnění výsledků voleb v roce 2004 vedl v některých členských státech k předčasnému zveřejnění výsledků. Další zjištěný problém se týkal účasti těch občanů ve volbách do Evropského parlamentu, kteří jsou státními příslušníky více než jednoho členského státu, což může být příčinou dvojího hlasování.

Komise by chtěla Evropský parlament a Radu Evropské unie upozornit na uvedené nedostatky, které mohou vést k porušování základních zásad demokracie zakotvených v právu Evropského společenství.